

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

500 år!

Efter att ett konkordat mellan Vatikanen och Östtimor undertecknades den 14 augusti firade kardinal Pietro Parolin en mässa i Tasitolu utanför Dili till minnet av 500-årsdagen av områdets kristnande, d.v.s. de första portugisernas landstigning på Timor.

Konkordatet, som syftar till att skapa ett juridiskt ramverk för relationen mellan Vatikanen och Östtimor, har förhandlats sedan 2006 enligt Östtimors premiärminister Rui Maria de Araujo. Han säger också att Östtimor är ett av världens mest katolska länder och att katolicismen och det portugisiska språket skapat den nationella identiteten. Konkordatet ger den katolska kyrkan en rad förmåner. Konkordaten går tillbaka ända till 1107, när det första konkordatet med Henrik I av England undertecknades. Ett antal konkordat slutna efter det första världskriget gav dem dåligt rykte och under en lång tid fram till 1993 slöts inga nya. Då slöts ett med Polen. I Östtimor kompliceras den katolska kyrkans roll av dess hållning till skyddat sex eftersom det finns en växande oro för HIV/AIDS i den unga staten.

Vatikanen har länge betraktats som en av landets närmaste diplomatiska vänner. Under den indonesiska ockupationen 1975-1999 utsåg Vatikanen biskopar i Östtimor, som inte var med i Indonesiens biskopskonferens. Vatikanen är också ett av de 17 territorier i

vilka Östtimor har en ambassad.

Kardinalen påminde om den långa kampen för självständighet från Indonesien och sade: "Jag vet vilka stora uppoffringar som gjordes under den tiden, uppoffringar som kan förklaras med er tro, som under denna långa tid har gett er en särskild identitet som ett folk."

Bakgrund

"Detta anger platsen för portugisernas landstigning den 29 augusti 1515" är den enkla inskriptionen på ett litet, slitet stenmonument på stranden i Lifau i Oecusse, den östtimoresiska enklaven i indonesiska Västtimor. Till Oecusse kommer man från Dili sjövägen med en färja som behöver 10 timmar för resan. De första portugisernas namn är inte kända, men förmodligen kom de för sandelträets och binas skull. Sandelträ brinner väldoftande och bina ger bivax till ljus. De två varorna gav på 1500-talet stora vinster.

Vi vet inte mycket om portugisernas första tid på Timor. Men vi vet att de trots monumentet inte upprättade någon fast bosättning. De försökte styra med hjälp av lokala kungar, *liurai*, och opportunisterna, *topasses*, som härstammade från européer. 1769 "retirerade" den lilla portugisiska administrationen västerut från Lifau och grundade den nya staden Dili.

Källor: UCA News, 2015-08-06
Catholic World News, 2015-08-18